

Zrušenie dane z príjmu

Slovenská spoločnosť a samozrejme aj slovenské politické strany v deväťdesiatych rokoch minulého a začiatkom tohto storočia už vyčerpali (nie len) silné spoločenské, ekonomické a politické témy, ktoré u nás po zmene spoločenského systému v roku 1989 hýbali spoločnosťou. Mám dojem, že už približne 10 rokov Slovensko (a nie len Slovensko, ale aj celá EÚ) a klasické slovenské (a nie len slovenské) politické strany nemajú, okrem dosť vágnych tém, ako sú korupcia, či transparentnosť žiadnu silnú politicko-ekonomickú tému. A práve v tomto súčasnom spoločensko-ekonomickom „tematickom“ vákuu na Slovensku a v čase, kým má Slovensko ešte dostatočné kompetencie v daňovej oblasti v rámci EÚ, vidím veľkú príležitosť konečne začať diskusiu o ráznejšom oslabovaní vplyvu štátu na životy občanov otvorením nových, podľa mňa aktuálnych celospoločenských tém a to najmä v daňovej oblasti, ktorá má podľa mňa stále najväčší vplyv na neefektívny prerozdeľovací systém v štáte i v celom verejnom priestore.

Naša republika už vyše dvadsať rokov mešká s reformami, ako sú odluka cirkvi, školstva, zdravotníctva, kultúry, atď., od štátu, ďalej dobrovoľnenie poistení, tak zdravotných, ako aj sociálnych, zrušenie detských prídavkov, zrušenie zákonníka práce (možno okrem ZP pre zamestnancov vo verejnej a štátnej správe), zavedenie plateného vysokoškolského štúdia, atď., atď. Pred niekoľkými rokmi si SR dobre našliapla v reforme dôchodkového systému zavedením druhého piliera. Schválením až 9% odvodov do sporiaceho piliera mohla o pár rokov, keď sa začnú z týchto fondov vyplácať prvé dôchodky, konečne prikočiť aj k radikálnejšej zmene, čím myslím zmenu z povinného platenia do druhého piliera na dobrovoľné a tým postupne prenášať zodpovednosť za starobné dôchodky zo štátu na občanov.

„Nič nie je také silné, ako myšlienka, na ktorú dozrel čas“, povedal oheď francúzsky spisovateľ a politik Victor Hugo.

Za dnešného stavu (slovenskej) spoločnosti si myslím, že dozrel čas na ráznejšie ekonomické reformy a oveľa väčšieho rozsahu, ako sú dnes iba kozmetické úpravy výšky sadzieb priamych, či nepriamych daní ad hoc, podľa toho, ako sa v ktorom roku darí naplňať štátny rozpočet. Úplné zrušenie priamych daní (daní z príjmov) považujem už dlhší čas nie len za veľmi dobré ekonomické riešenie, ale aj za dlhodobejšiu ideu, hodnú zapojenia sa do súčasného verejného, či politického života. Ako začínajúci podnikateľ som na vlastnej koži zažil a stále zažívam, akým ťažkým bremenom a brzdou bola a stále je pre mňa, ako živnostníka daň z príjmu pre budovanie a rozvoj firmy.

Zrušenie priamych daní, teda najmä dane z príjmu, nie je v prostredí strednej a západnej Európy novou, či originálnou myšlienkou. Dane vo všeobecnosti nie sú spravodlivou vecou, najmä pre jej nie dobrovoľné, ale násilné vyberanie/vymáhanie pod hrozbou trestu a sú v podstate nedobrovoľným vzdaním sa súkromných prostriedkov jednotlivca v prospech „spoločných“ vecí. A daň z príjmu, najmä progresívna je v tomto smere naviac trestom za aktivitu, podnikavosť, úspešnosť, či námahu jednotlivca, čo podľa mňa a mojich osobných podnikateľských skúseností dosť tlmí snahy po vyšších výkonoch. Keď chce štát podporovať podnikavosť a iniciatívu jednotlivca, nemal by zdaňovať vykonávanie práce, ale keď už nevie bez daní existovať, nech zdaňuje iba spotrebúvanie práce, čiže konzum.

Nepriame dane, DPH a spotrebné dane sa dajú brať ako „trest“ za spotrebu, čo je vnímané v spoločnosti určite ako „spravodlivejší“ a prijateľnejší „trest“, než „trest“ za aktivitu, pracovitosť a tvorivosť. Naviac nepriame dane tak „nebolia“, ako dane priame.

Jeden z hlavných dôvodov, pre ktoré považujem zrušenie dane z príjmu za veľmi dobré riešenie, je aj nižší príjem do štátneho rozpočtu, pretože už z deväťdesiatych rokov si pamätám výrok ekonomického klasika o „vyhladovaní dinosaura“, ako jedno z možných riešení znižovania objemu prerozdeľovaných financií, teda znižovania výdavkov. Nižšie príjmy do SR budú automaticky znamenať nutnosť zníženia výdavkov zo štátneho rozpočtu a mali by prinútiť aktuálne vládnucu politickú reprezentáciu konečne šetriť, či efektívnejšie hospodáriť.

No napriek tejto úvahe o nutnosti (radikálneho) šetrenia, keď som si (laicky) prepočítal dôsledky zrušenia dane z príjmu na SR, zistil som, že to s tým nižším naplňaním štátnej kasy nemusí byť ani pravda. Zrušením dane z príjmu sa príjmy SR nemusia znížiť, pretože keď necháme ľuďom a firmám peniaze z priamych daní, vyberie sa pravdepodobne viac pri spotrebe tých ušetrených peňazí, teda na nepriamych daniach a to možno aj bez ich percentuálneho zvyšovania. Aj keď to podľa mňa nie je dobré, pretože by to

nenútilo zástupcov štátu šetriť, na druhej strane (pokiaľ je tento môj predpoklad pravdivý) táto skutočnosť môže veľmi pomôcť pri procese presadzovania zrušenia dane z príjmu v našej spoločnosti, napríklad u ľavicovejšie zmýšľajúcich občanov a politikov zvolených do zákonodarného zboru. Pokiaľ by sa môj zámer zrušenia DP podarilo uskutočniť, otvorili by sa v budúcnosti ďalšie možnosti znižovania aj ostatných, nepriamych daní a povinných odvodov.

Za veľmi dôležitý dôsledok, či prínos (možno dôležitejší, ako priamy ekonomický prínos pre obyvateľov a podnikateľov) zrušenia dane z príjmu, považujem „vedľajšie účinky“ tohto ekonomického opatrenia. Zrušenie priamych daní napríklad z 19 % na 1% neprinesie okrem 18% pre daňových poplatníkov skoro žiadny iný efekt. Úplné zrušenie dane z príjmu, by malo ďalšie veľmi výrazné kladné účinky najmä na podnikanie, možno užitočnejšie ako iba nejaké nižšie percentá. Napríklad by nesmierne poklesli administratívne a účtovné náklady podnikateľov, obrovské zjednodušenie celého daňového systému, výrazné zjednodušenie daňovej kontroly, odstránenie práce na čierno, odstránenie daňových únikov, či už vedomých, alebo nevedomých, zrovnoprávnenie ľudskej práce s automatizovanou, či robotizovanou prácou (pretože za prácu automatov ich majitelia neplatia žiadnu daň z príjmu), atď., atď.

Zrušenie dane z príjmu – konkrétne úvahy

Aký dopad by malo zrušenie dane z príjmu v SR?

Príjmy verejnej správy tvoria dane, odvody (fondy sociálneho a zdravotného poistenia), nedaňové príjmy a príjmy z grantov a transferov.

- Z toho daňové a odvodové príjmy sú:
1. Daň z príjmu a kapitálového majetku
  2. Daň z tovarov a služieb
  3. Daň z medzinárodného obchodu a transakcií
  4. Miestne dane
  5. Ostatné dane
  6. Fondy sociálneho a zdravotného poistenia

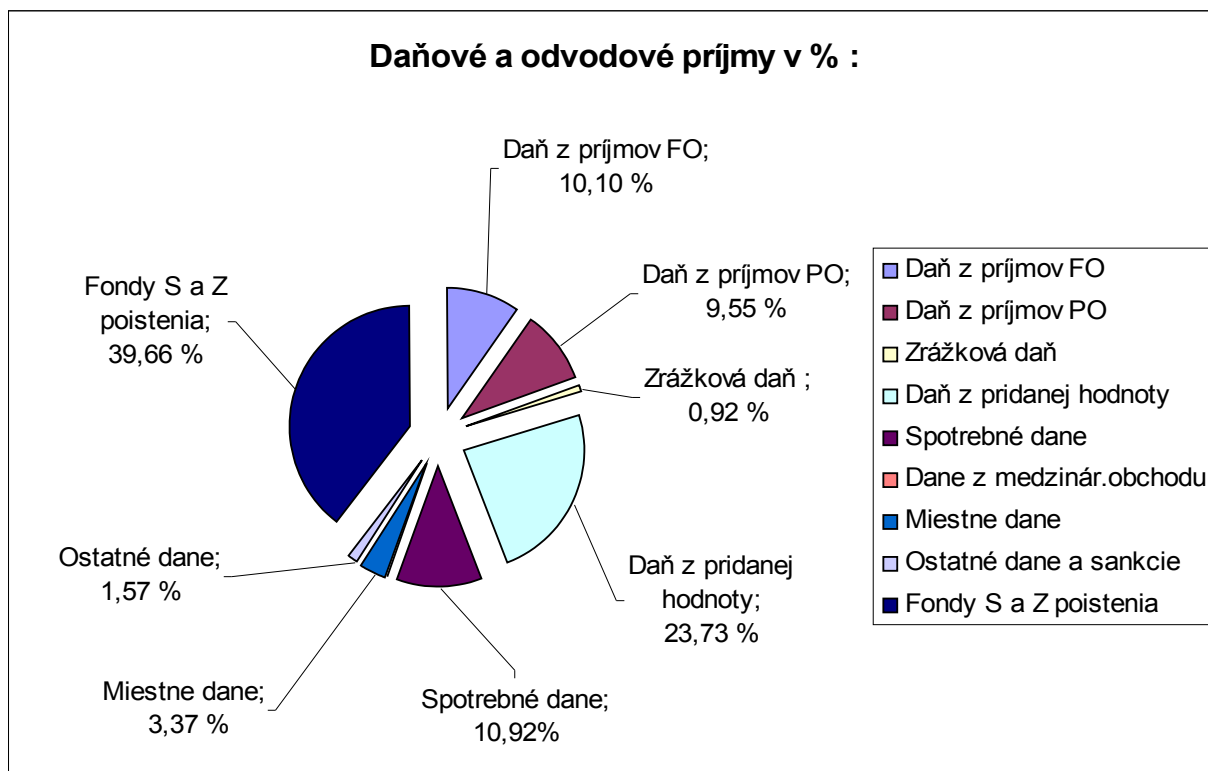
Daňové a odvodové príjmy v roku 2012 (v tis. Eur)

		Suma v tis.€	% z celk. príjmov
A.1	Daň z príjmu, ziskov a kapitálového majetku	3 728 513	20,58%
	Daň z príjmu fyzických osôb	1 830 692	10,10%
	DPFO zo závislej činnosti	1 744 885	9,63%
	DPFO z podnikania	85 807	0,47%
	do štátneho rozpočtu	234 068	
	do obcí	1 196 096	
	do VÚC	400 528	
	Daň z príjmu právnických osôb	1 730 677	9,55%
	Daň z príjmu vyberaná zrážkou	167 144	0,92%
A.2	Daň z tovarov a služieb	6 277 236	34,65%
	Daň z pridanej hodnoty	4 298 797	23,73%
	Spotrebné dane	1 978 439	10,92%
A.3	Daň z medzinárodného obchodu a transakcií	30 759	0,17%
	Dovozné clo	83	
	Dovozná prirážka	5	
	Podiel na vybratých finančných prostriedkoch	30 670	
	Ostatné colné príjmy	1	
A.4	Miestne dane	611 265	3,37%
	Daň z nehnuteľností	304 478	
	Dane za špecifické služby	172 162	
	Daň z motorových vozidiel	134 625	

A.5	Ostatné dane	284 495	1,57%
A.6	Fondy sociálneho a zdravotného poistenia (FSZP)	7 185 879	39,66%
	Sociálna poisťovňa	4 758 063	
	Zdravotné poisťovne	2 427 816	
A	Daňové a odvodové príjmy spolu	18 118 147	100,00%

Zdroj: Ministerstvo financií SR (2013)

V nasledujúcom grafe sú prehľadne znázornené jednotlivé položky daňových a odvodových príjmov za rok 2012 v percentuálnom vyjadrení :

Zdroj: Ministerstvo financií SR (2013)

Z grafu je zrejmé, že najväčšou položkou daňových a odvodových príjmov sú fondy sociálneho a zdravotného poistenia až 39,66 %. Podstatnú časť príjmov tvoria nepriame dane (daň z pridanej hodnoty 23,73 % a spotrebné dane 10,92 %). Miestne dane tvoria len 3,37 % a ostatné dane 1,57 %. Nás zaujíma akú položku daňových a odvodových príjmov tvorí daň z príjmu fyzických a právnických osôb.

Daň z príjmu, ziskov a kapitálového majetku vo výške 3 728 513 000,- € tvorí celkovo len **20,58 %** daňových a odvodových príjmov! Z čoho daň z príjmu právnických osôb „PO“ je 9,55 %, daň z príjmu fyzických osôb „FO“ je 10,10 % a zrážková daň iba 0,92 %.

Viem si veľmi dobre (ako ekonomický laik) aj prakticky predstaviť, že z nižšieho príjmu o 20,58 %, ako je môj osobný pravidelný ročný príjem, bez väčších problémov prežijem. Myslím, že ani štát, či verejná správa ako taká, by pri úspornejšom režime na strane výdavkov, a teda pri nižšom príjme o 20,58 % určite neskrachovala a bez väčších problémov by sa podobnej situácii vedela prispôbiť. Dôkazom tohto môjho tvrdenia bol stav SR a verejných financií počas krízového obdobia, kedy naša spoločnosť krízové roky 2009, 2010, 2011 prežila bez zrútenia ekonomiky a myslím, že aj bez veľkého strádania. Zrušenie DP by pri tom, na rozdiel od ekonomickej krízy, znamenalo veľké oživenie ekonomiky, nie jeho útlm, čo finančná kríza evidentne v uvedených rokoch spôsobovala.

Čo by znamenalo, keby príjmy štátu boli znížené o daň z príjmu FO a daň z príjmov PO?

1. Keby sa zrušila iba daň z príjmov FO ...

Daň zo závislej činnosti bežných zamestnancov a daň z príjmov FO z podnikania, inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu, ktoré spolu tvoria 10,10 % príjmov.

Závislá činnosť (zamestnanci):

Priemerná mzda na Slovensku bola v roku 2012 približne 875,- €. Ak počítame, s hrubou mzdou zamestnanca 900,- €, mesačne sa z tejto mzdy odvádza štátu daň vo výške 90,- €.

Keby tieto peniaze ostali občanovi, mohol by si o túto čiastku dovoliť spotrebovať viac. No a zo spotreby sa platia nepriame dane. A pretože konečným platiteľom dane z pridanej hodnoty je občan – spotrebiteľ, ktorý si neuplatňuje odpočet DPH, zvýšená daň zo spotreby a DPH zo sumy 90 € mesačne (t.j. cca 20,-€ 12 krát do roka), by ostala štátu. A samozrejme nemá každý zamestnanec na Slovensku priemernú mzdu, čo znamená, že z vyššej mzdy sa odvádza vyššia daň. Napríklad z hrubej mzdy 2.000,- Eur je mesačne odvedená daň 277,90 Eur, ktorá by sa cez zamestnanca dostala do spotreby a prostredníctvom DPH by štátu ostala suma 55,50 Eur mesačne. To by v konečnom dôsledku znamenalo menší výpadok na strane príjmov, ako strata celej dane zo závislej činnosti.

Podnikatelia „SZČO“:

Daň z príjmu FO z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu je v skutočnosti približne suma 85 807 000,- Eur. V rámci daňových a odvodových príjmov je to iba 0,47 % celkových príjmov. Každý drobný podnikateľ – živnostník by veľmi rád uvítal, neplatiť v marci daň a štát by sa bez tejto malej čiastky dokázal veľmi ľahko zaobiť. A tu platí to isté, že ak by tieto prostriedky ostali v rukách živnostníkov, oni ich tiež spotrebujú a zároveň zvýšia svoju produkciu, z ktorej odvedú daň z pridanej hodnoty štátu. Živnostníci – neplatcovia DPH sú podobne ako bežní občania - spotrebiteľia, ktorí platia DPH a spotrebnú daň ako koneční platitelia DPH.

2. Keby sa zrušila aj daň z príjmu PO ...

Táto daň tvorí 9,55 % daňových a odvodových príjmov. Je to daň od podnikateľov, teda tých „väčších“.

V záujme každého podnikateľa je dosahovanie zisku, ktorý je dnes zdaňovaný daňou z príjmu, čo mu ale čistý zisk znateľne znižuje. Preto sa každý podnikateľ snaží optimalizovať (často aj „optimalizovať“) svoj základ dane, aby zo svojho zisku musel štátu odvádzať čo najnižšiu sumu.

Optimalizovať, to znamená mať aj čo najvyššie náklady, ktoré znížia výnosy podnikateľa. Náklady si zvyšujú často dosť neracionálne. Napríklad keď podnikateľ ku koncu roka realizuje nákupy, ktoré ani nie sú pre neho aktuálne potrebné (napríklad nákup na sklad), ale si nimi vie znížiť daňový základ a v konečnom dôsledku zaplatiť nižšiu daň z príjmu.

Keby sa daň z príjmu PO zrušila, podnikateľ by nemusel napríklad aj takto „umelo“ realizovať finančné prostriedky na aktuálne nevyužiteľné, v reálnom čase zbytočné nákupy/náklady. Peniaze by investoval v čase aktuálnej potreby, ktorá sa v rôznom čase a v rôznych podmienkach mení.

Napríklad podnikateľ by získal zákazku – možnosť zvýšenia svojej produkcie v mesiacoch apríl, máj, no vyžiadalo by si to v reálnom čase určité počiatočné náklady. Podnikateľ je mnohokrát nútený vzdať sa takejto zákazky, pretože v marci platí daň z príjmu a spravidla aj preddavok na ďalšiu daň a nedokáže si pokryť počiatočné náklady/investície. Prípadne je nútený vziať si úver s nevýhodným úrokom, ktorý jeho aktivity v konečnom dôsledku zas len utlmuje.

To znamená, že zrušením dane z príjmu PO by mohol podnikateľský subjekt svoje tržby zhodnotiť celé a pre neho v najvýhodnejšom čase, nie ako dnes, keď musí platiť dane z príjmu, preddavky na daň z príjmu, či nemalé úroky z vynúteného úveru.

Stratil by sa aj nemalý problém súvisiaci s odpismi majetku zaradeného do podnikania. Zanikli by aj problémy s jednorazovými nákladmi, na ktorých sa často nedá zhodnúť s daňovými kontrolórmí (ktorí ich oprávnenosť posudzujú individuálne a veľmi subjektívne) a nikto si nemôže byť istý, či mu daňový základ po kontrole nenavýšia, čím sa zvyšuje daň ešte aj o sankcie a na viac sa podnikateľ stáva podozrivým

z úmyselného krátenia dane. „**Dekriminalizáciu**“ podnikateľov a živnostníkov považujem za jeden z najdôležitejších prínosov zrušenia dane z príjmu. Každoročne podnikatelia, no najmä živnostníci počnúc mesiacom december a končiac nasledujúcim rokom v marci prežívajú krušné chvíle pri pomyslení na koniec marca, teda na termín povinnosti fyzického zaplatenia DP, či budú vôbec mať na zaplatenie dane (+ zálohy na daň) a po jej zaplatení majú zas bezsenné noci (to trochu možno preháňam), či má daňové priznanie v poriadku a či z neho prípadná daňová kontrola neurobí „kriminálnika“.

A to nie je všetko, straty má aj reálne vyčísliteľné. „Slovenské firmy strávia vyplňovaním daňových priznaní a plnením všetkých daňových predpisov v priemere **207** hodín. V Maďarsku je to 277 hodín, v Poľsku 286 hodín a v Česku až 413 hodín. Vyplýva to zo štúdie Svetovej banky, IFC a poradenskej firmy PwC týkajúcej sa náročnosti platenia daní a celkového daňového zaťaženia *Paying Taxes 2013*.“¹

V roku 2012 zaplatili PO na dani z príjmov 1 730 677 000,- €. Keď ako laik počítam s touto sumou, ktorú by podnikatelia investovali a z tejto investície/spotreby by bola následne odvedená 20%-tná DPH a spotrebné dane, bola by to suma cca 346 135 400,- €. Ak sa tieto peniaze (1,7 milióna) v jednom roku otočia v ekonomike iba 5 krát, čiže 5 x 346 135 400,-, tak sa suma odvedenej dane z pridanej hodnoty (spotrebnej dane) vyrovná zrušenej dani z príjmov PO. Čiže v konečnom dôsledku by štát neutrpel žiadnu stratu z nevybranej dane z príjmov. Toto je iba môj laický predpoklad, ktorý nemusí byť v konečnom dôsledku pravdivý, pretože nemám istotu, ako sa bude uvedená suma ponechaná podnikateľom v „teréne“ správať.

Výhody zrušenia dane z príjmu pre občanov :

Zvýšenie životnej úrovne občanov – z priemernej mzdy na Slovensku v roku 2012 by ostalo zamestnancovi mesačne v priemere 90,- € viac na svoju spotrebu.

Zjednodušenie administratívnych činností a zrušenie potreby sledovania neustále sa meniacej legislatívy, by bol tiež obrovským prínosom pre podnikateľov. Zákon o dani z príjmu 595/2003 Z.z. bol len v roku 2012 **tri krát** novelizovaný a v roku 2011 dokonca **päť krát!** Pričom nedodržiavanie tohto zákona je spojené s nie malými pokutami a sankciami.

Drobný živnostník ušetrí nielen na samotnej dani z príjmu, ale napríklad aj na platení za poskytovanie administratívnych služieb – vedenie účtovníctva, vyplňanie daňového priznania. Ak si náhodou takýto malý podnikateľ vedie účtovníctvo sám, musí sledovať legislatívne zmeny a trápiť sa s účtovníctvom, pričom stráca veľa podnikateľského času. Tento čas by vedel určite efektívnejšie využiť na svoju základnú produkciu, alebo poskytovanie služieb, teda by mal vyššie príjmy, ktoré by sa pre štát objavili zas pri výbere vyšších nepriamych daní.

„Dekriminalizácia živnostníkov“

Každý jeden živnostník (každý človek) nerád platí dane a preto sa snaží o jej maximálne zníženie/optimalizovanie, často až na hranu zákona a nikdy si nemôže byť istý, či niekde neurobí chybu, či už neúmyselným náhodným omylom, alebo pre jeho nedokonalú znalosť neustále sa meniacich predpisov o účtovníctve a daňových predpisov (zákonov).

Okrem oficiálneho spôsobu znižovania dane z príjmov – optimalizáciou daňového základu, samozrejme existuje aj menej oficiálny spôsob – vedenie „kreatívneho účtovníctva“. To znamená rôzne „čierne“ fiktívne výkony zahrnuté do daňových výdavkov a nákladov v účtovníctve, neexistujúce daňové výdavky, dokonca nepriznanie daňových príjmov a rôzne iné nelegálne spôsoby znižovania svojich príjmov a výnosov, z ktorých by mal odvádzať daň. Toto nebezpečenstvo nelegálneho konania živnostníkov, by sa zrušením dane z príjmu úplne odbúrало. Dekriminalizáciu živnostníkov a podnikateľov preto považujem za omnoho väčší prínos zrušenia dane z príjmu, ako jeho akékoľvek ekonomické výhody. Jednoducho povedané, najmenej sa kradne tam, kde nie je čo kraďnúť.

¹ Pozri „Slováci majú priaznivejší daňový systém než Poliaci, Česi a Maďari“, Pravda, 19.11.2013, <http://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/299806-slovaci-maju-privetivejsi-danovy-system-nez-poliaci-cesi-a-madari/>.

Zrušením dane z príjmu, by stratili akýkoľvek zmysel napríklad aj také, podľa mňa pre zamestnancov veľmi ponižujúce „socialistické výmysly/nezmysly“, ako sú (dnes dosť často medializované) **stravné lístky**. Pripomína mi to lístkový systém z 50-tych rokov minulého storočia, ktorý vznikol pre všeobecný nedostatok potravín. Dnes to ale vyzerá tak, ako keby bol zamestnanec oproti zamestnávateľovi menejcenný človek, ktorý si bez stravného lístka, na ktorom to musí mať napísané, nevedel kúpiť denne jedno teplé jedlo. A nakoniec sa tento úradnícky socialistický výmysel aj tak míňa svojim zamýšľaným (dobrým) účinkom, pretože dnes sa už stravné lístky vo všetkých reťazcoch používajú ako alternatívne platidlo/peniaze a nakupuje sa za ne všetko.

Zrušením dane z príjmu, by pre podnikateľov stratili opodstatnenosť aj „preddavky na daň“, ktoré sú v niektorých prípadoch až likvidujúce. Podnikateľ platí štvrtročné preddavky na daň, ak jeho posledná známa daňová povinnosť presiahla 2.500,- € pre FO, alebo 1.659,70 € pre PO. A ak daň presiahla 16.596,96 € platí mesačné preddavky na daň. To znamená, že podnikateľ okrem toho, že je zaťažený platením vysokej dane z príjmov po účtovnom roku, musí ešte zálohovo zaplatiť aj daň na budúci rok a to aj vtedy, keď už dopredu vie, že sa jeho príjmy v nasledujúcom roku rapídne znížia. Po ich zaplatení, na ktoré si často musí vziať úver, ich dostane naspäť až pár mesiacoch po podaní nasledujúceho daňového priznania, čo je často pre podnikateľov, živnostníkov a malé firmy **likvidačné**.

Daňový úrad SR zamestnáva približne 5500 zamestnancov (roku 2011 to bolo 5544) z priemernou mzdou 871,- €. Z tohto celkového počtu je v pozíciách kontrolórov 28,7% a správcov 34 % zamestnancov. Keďže tieto pracovné miesta sú vytvorené nie len na správu a kontrolu daní z príjmov, ale aj pre ostatné priame a nepriame dane, určitá časť týchto zamestnancov by bola potrebná. Ak z celkového počtu 3151 správcov a kontrolórov by zrušením dane z príjmov bolo prebytočných len 1000 zamestnancov, na ich mzdách by štát ušporil mesačne 871 000,- €, čo by bolo ročne 10 452 000,- €.

Daňové úrady by tak mohli ušetriť nielen na mzdách zamestnancov, ale aj na hardvérovom, softvérovom vybavení a v neposlednom rade na prevádzke a údržbe zníženého počtu kancelárskych priestorov, či celých budov.

So zjednodušením administratívnych a účtovných činností súvisí aj prebytočnosť zamestnancov vykonávajúcich tieto činnosti v súkromnej sfére. Firmy by namiesto zamestnávania takýchto dnes „neproduktívnych“ zamestnancov mohli zamestnať „produktívnych“ výrobných a tak by si mohli zvýšiť svoje výkony/výnosy. A znova, s rastom výnosov rastú spotrebné nákupy –teda aj odvod DPH a spotrebných daní.

Zrušením dane z príjmu fyzických osôb, by sa prestali centrálné financovať samosprávy, či už VÚC, alebo obce, ktoré by museli na svoju činnosť získavať prostriedky z miestnych zdrojov, čo by konečne prinútilo dnes 2900 obcí v SR k ekonomickejšiemu správaniu sa a začali by sa prirodzene, bez nátlaku štátu samé zlučovať do väčších, ekonomicky zmyslupnejších celkov. Zanikla by prirodzene aj dnešná, podľa mňa nezmyselná snaha štátu a EÚ o umelé vyrovnávanie regionálnych rozdielov, ktoré sa dnes vyrovnávajú tak, že chudobnejšie (neschopnejšie) regióny sú dotované cez z daní bohatších, teda životaschopnejších regiónov. Pokiaľ niektorý ekonomicky zaostalejší región pociťuje potrebu vyrovnat' sa, či predbehnúť bohatší región, nemali by mu v tom úsilí brániť štátni, ani EÚ úradníci rôznymi kontraproduktívnymi dotáciami.

Zrušením dane z príjmu by som chcel odštartovať oveľa mohutnejšiu a odvážnejšiu ekonomickú reformu, ktorá by pokračovala postupným znižovaním štátnych výdavkov (prenosom dnešnej zodpovednosti „štátu“, na občanov) a tým aj postupným znižovaním príjmov ŠR z nepriamych daní, až úplným zrušením všetkých, teda aj nepriamych daní a zrušením **povinných** sociálnych a zdravotných poistení. Nevyhnutné služby štátu, ako napríklad bezpečnosť obyvateľstva, či už bezpečnosti štátu, alebo bezpečnosti jednotlivcov, by sa financovali len z inflácie (z inflačných peňazí), ktorej výška by sa stanovila na prijateľnej úrovni, napríklad 3% z HDP, ktorá je aj v dnešnej dobe tolerovaná v celej EÚ. V konečnom dôsledku by výsledkom tejto mojej, možno dnes ešte utopistickej predstavy, mala byť „dokonale“ slobodná spoločnosť a v nej slobodnejší a šťastnejší jednotlivci.

Zdroje literatúry a údajov

Ministerstvo financií SR (2013), Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9089>

Pwc, World Bank, IFC (2013), *Paying Taxes 2013*, <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/pwc-paying-taxes-2013-full-report.pdf>

„Slováci majú priaznivejší daňový systém než Poliaci, Česi a Maďari“, Pravda, 19.11.2013, <http://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/299806-slovaci-maju-privetivejsi-danovy-system-nez-poliaci-cesi-a-madari/>

Interview Werner-Hardorp, ktorý viedli Saša König a Till Mansmann, Steuerberater Magazin č. 01/2007 (preklad: Martin Bobko)

Údaje Ministerstva financií SR zo štátneho rozpočtu a rozpočtu verejnej správy SR za rok 2012, <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=60>

Príloha

Príklady nízkych, alebo nulových daní z príjmu, zo sveta:

Daňové raje sú aj v Európe

- **Publikované:** 10.3.2010
- **Typ:** výklady
- **Zdroj:** Dane a právo v praxi 2010/3

Petr Gola

Výška daňového zaťaženia ovplyvňuje podnikateľskú klímu vo všetkých krajinách sveta. Znižovanie daňových sadzieb je tak možnosťou pre prilákanie zahraničných investorov. Medzi jednotlivými krajinami tak dochádza k daňovej konkurencii. Niektoré krajiny sa považujú dokonca za daňové raje, kde sa dane takmer vôbec nevyberajú alebo je sadzba dane veľmi nízka.

Existuje viac definícií daňového raja a rôzne medzinárodné inštitúcie pravidelne uverejňujú zoznamy krajín, ktoré považujú za daňové raje. Kritériá sa mierne líšia. Napr. metodika OECD považuje za daňové raje krajiny, ktoré spĺňajú nasledujúce tri hlavné kritériá:

- nulové alebo minimálne sadzby daní,
- ochrana osobných finančných informácií,
- nedostatok transparentnosti.

Definíciu OECD spĺňa 38 krajín sveta, ktoré sú rozdelené do troch skupín. Na "čiernej" listine krajín sú aj tri európske krajiny: Lichtenštajnsko, Monako a Andorra.

Výhody "daňových rajov"

Väčšinou sú za daňové raje považované malinké krajiny alebo ostrovy. Daňová konkurencia však existuje aj mimo jednotlivých štátov (napr. v USA). Výhodný daňový režim je dôvodom, prečo je v európskych daňových rajoch registrovaných viac spoločností, než majú tieto tri malé krajiny obyvateľov. Pre všetky tri krajiny (Lichtenštajnsko, Monako a Andorra) platí, že ich HDP na jedného obyvateľa je v parite kúpnej sily jeden z najvyšších na svete. Všetky tri krajiny patria do prvej desiatky na svete a Lichtenštajnsko je dokonca na prvom mieste. Aké hlavné výhody prináša založenie spoločnosti v daňovom raji alebo presunutie sídla spoločnosti do daňového raja? Jedná sa predovšetkým o významnú daňovú úsporu, veľmi významné sú však aj ďalšie výhody (napr. zabezpečenie ochrany investorov alebo zachovania ich anonymity). V praxi tak síce majú spoločnosti sídlo v daňových rajoch, ale ich skutočná ekonomická aktivita je prevádzkovaná v inej krajine. V našom ohliadnutí po európskych daňových rajoch sa zameriame na daňové výhody v týchto krajinách.

Daňová konkurencia v USA

Zatiaľ čo daňové raje lákajú zahraničný kapitál, v USA existuje daňová konkurencia medzi jednotlivými americkými štátmi, ktoré sa tak snažia prilákať domáce firmy z iného štátu. V USA sú totiž dane príjmom federálneho i štátneho rozpočtu. Napr. daň z príjmu fyzických osôb sa odvádza dokonca na troch úrovniach: federálne, štátne a miestne. Zatiaľ čo federálna daň je rovnaká na celom území štátu, tak štátne a miestne sa významne líšia. Štátna daň sa totiž neplatí hneď v siedmich amerických štátoch (Aljaška, Florida, Nevada, južná Dakota, Texas, Washington, Wyoming), v ďalších dvoch štátoch (New Hampshire a Tennessee) sa platí daň z príjmu fyzických osôb iba z dividend. Miestne sadzba dane je tak zdrojom daňovej konkurencie, veď na Havaji je horná sadzba miestnej dane dokonca 11%. Vo väčšine štátov je progresívne zdanenie, ale aj v USA sú štáty s rovnou daňou (napr. Colorado, Illinois, Indiana, Massachusetts, Michigan, Pennsylvania). Miestna daň nie je už zavedená iba v niektorých mestách a jej výška nepresahuje 3%. Rovnako ako sa líšia sadzba dane z príjmu fyzických osôb medzi jednotlivými americkými štátmi, líšia sa aj sadzba dane z príjmu právnických osôb. USA je jednou z mála krajín, kde je progresívne zdanenie aj u dane z príjmu právnických osôb. Sadzba dane tak rastie s vyšším daňovým základom. Federálna daň sa pohybuje od 15% (do základu dane 50.000 USD) po 35% (základ dane nad 18,3 mil USD). Celkové daňové zaťaženie v USA je najnižšie v týchto siedmich štátoch: Wyoming, Nevada, Florida, Texas, Washington, New Hampshire a Tennessee. Tieto štáty sa oproti ostatným americkým štátom vďaka svojmu výhodnému daňovému režimu považujú za daňové raje.

Európske daňové raje

Andorra (84 tisíc obyvateľov)

Z uvedených troch európskych daňových rajov má Andorra najviac obyvateľov. Žije tu najviac Španielov, Francúzov a Portugalcov. Platidlom je euro. V Andorre neexistuje žiadna daň z príjmu, daň z darovania, ani dedičská daň ani daň z prevodu kapitálu. Štátne výdavky sú financované z nepriamych daní, ktoré sú uvalené na produkciu, spracovanie tovaru a import všetkých produktov. Ďalšie zdroje rozpočtu sú príjmy z elektrickej dane a telefónne poplatky. Do roku 2007 nebola dokonca zavedená ani daň z kapitálových výnosov, ktorá bola však postupne z dôvodu spomalenia inflácie zavedená. Zamestnanci musia platiť sociálne poistenie. Ďalej sa odvádza daň z nehnuteľnosti. Významným zdrojom štátneho rozpočtu je aj príjem z ciel. V júni 2004 bola Andorra povinná prijať zdaňovanie úspor, je zavedená 15% zrážková daň.

- **Sociálne poistenie**

Zamestnanci i zamestnávateľa platia sociálne poistenie, ktoré v sebe zahŕňa aj platby na zdravotné poistenie. Povinnosť platiť sociálne poistenie sa vzťahuje na všetkých zamestnancov. Sadzba sociálneho poistenia predstavuje 5 až 9% na strane zamestnanca. Zamestnávateľ odvádza za svojich zamestnancov 13% z jeho hrubého príjmu. Osoby samostatne zárobkovo činné odvádza na sociálnom poistení 18% z ich príjmov.

- **Poplatky**

V Andorre sa vyberá celá rada poplatkov súvisiacich s vlastníctvom nehnuteľnosti. Vyberá sa napr poplatok z vlastníctva každej nehnuteľnosti (bytu, domu či chaty), výška poplatku sa pohybuje okolo 100 eur za nehnuteľnosť ročne. Ďalej sa vyberá poplatok z domáceho krbu, ktorý predstavuje okolo 150 eur ročne. Pri nadobudnutí nehnuteľnosti sa odvádza daň vo výške 1 až 2% z ceny.

Lichtenštajnsko (35 tisíc obyvateľov)

Lichtenštajnsko je od roku 1924 spojené menovou a colnou úniou so Švajčiarskom, je členom OSN a Európskeho združenia voľného obchodu (EFTA). Z cudzincov tu žije najviac Švajčiarov, Rakúšanov a Nemcov. Domáce hospodárstvo v Lichtenštajnsku prosperuje predovšetkým vďaka bankovému sektoru. Miestne banky veľmi dbajú na ochranu bankového tajomstva. Nízke zdanenie a dodržiavanie anonymity je dôvodom, prečo je v krajine zaregistrovalo približne 74 tisíc firiem. Lichtenštajnsko je krajinou s veľmi nízkymi daňami. Neexistujú žiadne zvláštne režimy pre zahraničných zamestnancov. Hlavnými daňami sú: DPH, daň z príjmu právnických osôb, daň z príjmu fyzických osôb, daň z čistého majetku, daň z darovania, daň z nehnuteľnosti a majetku. Spolu so Švajčiarskom uzavrelo Lichtenštajnsko zdanenie úspor v roku 2005. Zo všetkých troch európskych krajín sú najvyššie dane v Lichtenštajnsku.

- **DPH**

Daň z pridanej hodnoty sa vzťahuje na väčšinu tovarov a služieb, DPH má tri sadzby dane (základná 7,6%, zníženú 3,6% a super zníženú 2,4%).

- **Daň z príjmu fyzických osôb** Daň z príjmu fyzických osôb je účtovaná z hrubého príjmu zamestnanca, zákonom sú dovolené niektoré odpočty z hrubého príjmu, napríklad životné poistenie, dôchodkové poistenie (až do výšky 12% zdaniteľných príjmov), vyššie vzdelávanie ... Manželské páry sú zdanené spoločne. Sadzba dane závisí na výške príjmu a na miestnej obci. Maximálna výška daňovej sadzby však činí 18% zo zdaniteľného príjmu nad 180 tisíc CHF. Minimálna sadzba dane je 3%. Daň z príjmu za svojich zamestnancov odvádza zamestnávateľ, ktorý je povinný odvieť aj sociálne poistenie. Daň je potrebné odvieť do 30 dní po vzniku daňovej povinnosti. Národnosť nie je faktorom pri určovaní daňovej povinnosti. Rozhoduje bydlisko alebo sídlo. Daňoví rezidenti podliehajú dani z príjmu fyzických osôb z ich celosvetového príjmu.

- **Daň z príjmu právnických osôb**

Sadzba dane sa pohybuje od 7,5 do 15%. Ak distribúcie dividend presahuje 8% zdaniteľného majetku, tak môže činiť sadzba dane až 20%.

- **Sociálne poistenie**

Sociálne poistenie činí 4,3% z hrubej mzdy zamestnanca.

- **Daň z bohatstva**

Daň z bohatstva sa uplatňuje z čistých aktív platcu dane. Aktíva tvoria nehnuteľnosti, cenné papiere, hotovosť, vklady. Odpočítajú sa pasíva (napr. hypotéky alebo úvery). Daň z bohatstva sa neplatí z prvých 200.000 CHF. Sadzba dane sa pohybuje od 0,06 do 0,9%.

- **Darovacia a dedičská daň**

Darovacia a dedičská daň sa líši v závislosti na vzťahu medzi darcom a príjemcom. Dedičská daň sa pohybuje od 0,5 do 0,75% pre manželov a deti a medzi 18 do 27% medzi ostatnými osobami. Darovacia daň sa pohybuje od 1 do 5%, v závislosti na hodnote daru.

- **Daň z obratu**

Sadzba dane z obratu sa pohybuje od 0,15% do 0,30%. Odvádza ju obchodníci, ktorých činnosť je zameraná na obchodovanie s cennými papiermi, obchodovanie alebo sprostredkovanie.

Monako (33 tisíc obyvateľov)

Monako je druhým najmenším štátom sveta po Vatikáne, jeho rozloha je len 2 km². Počet obyvateľov na tak malú rozlohu je neskutočný, a je tu tak najväčšia hustota zaľudnenia na svete. Štát Monako je v podstate iba jedno mesto, ktoré sa skladá zo skalnatého polostrova a úzkeho pobrežného pásu. Monako je členom OSN a má svoje zastúpenie v Bruseli. Menou je euro. Domáca politika je úzko napojená na francúzsku, pod ktorej nadvládou v minulosti Monako bolo. Môžeme povedať, že v Monaku v podstate neexistujú žiadne dane, iba poplatky.

- **Daň z príjmu fyzických osôb**

Daň z príjmu fyzických osôb odvádza len občania s francúzskou štátnou príslušnosťou. Čiastka dane je zhodná s francúzskym daňovým právom a je posielaná priamo francúzskej vláde. V niektorých prípadoch však ani občania s francúzskou príslušnosťou neplatia daň z príjmu fyzických osôb (napr. ak majú francúzsku aj monackú štátnu príslušnosť a býva tu dlhšie ako 5 rokov ...).

- **Sociálne poistenie**

Príspevky na sociálne poistenie sú v Monaku pomerne vysoké. Zamestnávateľia odvádza na sociálnom poistení v rozmedzí 28 až 40% z hrubej mzdy zamestnanca. Zamestnanec na sociálnom poistení odvádza 10 až 14% z jeho hrubej mzdy. Pre odchod do dôchodku a pokrytie liečebných nákladov má Monako uzatvorené dohody o sociálnom zabezpečení s Francúzskom a Talianskom.

- **DPH**

Na účely DPH prijíma Monako francúzsky systém. Sú zavedené dve sadzby dane: základná sadzba činí 19,6% (čo je rovnaká sadzba dane ako vo Francúzsku) a znížená sadzba dane 5,5% (platí pre vodu, potraviny, lieky, knihy, verejnú dopravu, zábavu, ubytovacie služby.).

- **Daň dedičská a darovacia**

Sadzba dane závisí na vzťahu medzi darcom a obdarovaným. Pravidlom je, že pre vzdialenejší vzťah je sadzba dane vyššia. Rovnaké pravidlo platí aj pre dedičskú daň. Deti a manžel / ka sú od dane oslobodené. Sadzba dane je 8% (bratia a sestry), 10% (tety, strýkovia, netere a synovci), 13% (pre ostatných členov rodiny) a 16% (pre osoby, ktoré nie sú v príbuzenskom vzťahu).

- **Kolková daň**

Pre rôzne dokumenty je potrebné kolok (napr. pre prevody nehnuteľnosti, oficiálne dokumenty, závetu, zmluvy ...).

Najjednoduchšie dane - Maledívy

Hoci patrí Lichtenštajnsko, Andorra a Monako medzi daňové raje, je v týchto krajinách celkové daňové zaťaženie vyššie než v mimoeurópskych krajinách sveta. Nízke sú predovšetkým sadzby daní pre právnické osoby a predovšetkým je zaručená vysoká ochrana osobných a finančných informácií. Podmienky a nutná administratíva je tiež pre zahraničné spoločnosti veľmi priaznivá. Najjednoduchšie daňová sústava na svete je však na Maldivách, kde je zavedená iba daň z prevodu nehnuteľností a nízku daň zo zisku odvádzajú hotely a banky. Jednoduché daňové sústavy sú tiež v bohatých arabských krajinách (napr. Katar, Spojené Arabské Emiráty, Saudská Arábia, Kuvajt a Omán). Tieto krajiny sú bohaté vďaka náleziskám ropy, výnos z daní nie je pre domácu ekonomiku prvoradý, preto je zavedené minimum daní s nízkymi sadzbami.

Pramene:

- The Global Property Guide (Taxes and Costs in Andorra, Liechtenstein and Monaco)
- OECD: Tax Haven Criteria
- The Worldbank - Doing Business 2009